

UNIVERSITETI I PRISHTINËS “HASAN PRISHTINA”
FAKULTETI I BUJQËSISË DHE VETERINARISË
Departamenti i Lavërtarisë - Perimtarisë

**Hulumtimi i disa specieve foragjere për tipare sasiore dhe cilësore
në lokalitetin e Malisheves**

(Punim Masteri)

Udhëheqësi shkencor:

Prof. dr. Imer RUSINOVCI

Kandidati

Bsc. Alban KRASNIQI

Prishtinë, dhjetor, 2024

P ë r m b l e d h j e

Parimet e sotme foragjer se: "Qumështi prodhohet në fushë, ndërsa milet në shtalla", apo "Logjika e mjeljes së lopëve shikohet nga goja e jo nga gjinjët e tyre", në agronomi përfaqësojnë praktikat e mira, që argumentojnë faktet, se pa ushqime të mira dhe të duhura të bagëtisë nuk mund të ketë prodhime sasiore e higjienike të sigurta të qumështit. Çështja e ushqimit të bagëtisë para se gjithash duhet t'a përfshijë ushqimin e duhur, përkatës dhe të normuar, duke mënjanuar kështu ushqimet e pahijeshme, të pa-përshtatshme dhe kequshqyerjet, në mënyrë që fermerët shumë qartë të arrijnë rezultate të mira.

Qëllimi i hulumtimeve tona, ishte që në pëzierjet foragjere të hulumtuara në fermën time familjare t'i përcaktojmë këto objektiva: rendimentin e materies së thatë, materiet minerale (Fe, Ca, K, Mg, P, Mn dhe Cu), përbërjen e fibrave të acidit detergjent (ADF), përbërjen e fibrave neutrale detergjente (NDF), proteinat (CP) dhe ligninën. Për llogaritje statistikore kemi përdorur paketën e Programit Statistikor SPSS - 19. Të dhënat janë analizuar sipas ANOVA-es, konkretisht sipas modelit për dallimet ndërmjet gjenotipeve të cilat ishin në hulumtim, modeli Duncan-it. Hulumtimet tona në pëzierjet foragjere, për rendiment të materies së thatë (MTH), dhanë rezultate me dallime sinjifikante. Vlerë më të lartë realizojë *Lolium multiflorum* (5.96 t/ha), ndërsa me vlerë më të ulët u karakterizua pëzierja foragjere: *Lutus corniculatus* + *Festuca rubra* (3.15 t/ha). Vlerë më të lartë për përmbajtje të Kalciumit (Ca) realizuam në gjenotipin *Lotus corniculatus* (25.61 g/kg), ndërsa vlerë më të ulët realizuam në gjenotipin *Lolium multiflorum* (2.47 g/kg), me dallime sinjifikante. Dallimet për përmbajtjen e Hekurit (Fe) që realizuam, ishin jo shumë të theksuara: *Lolium multiflorum* (0.393 g/kg) dhe *Festuca rubra* (0.12g/kg). Vlerë më të lartë të proteinave,

realizuar te përzierja foragjere (kombinimi): *Trifolium pratense* + *Lolium multiflorum* (11.38 %), ndërsa vlerë më të ulët të proteineve kemi realizuar në gjenotipin *Lotus corniculatus* (9.88 %). Lidhur me fibrat e acidit detergjent (ADF), vlerë më të lartë realizuar në bimët e gjenotipit *Festuca rubra* (39.57 %), ndërsa për fibrat neutrale detergjente (NDF), vlerë më të lartë të tyre realizuar në gjenotipin *Trifolium pratense* (72.63 %). Përmbajtje me vlerë më të lartë të ligninës, kemi realizuar në përzierjen (kombinimin): *Trifolium pratense* + *Lolium multiflorum* (7.56 %), kurse vlerë më të ulët, realizuar në përzierjen (kombinimin): *Lutus corniculatus* + *Festuca rubra* (5.53 %).

A b s t r a c t

Today's fodder principles that: "Milk is produced in the field, while the cows are in the stables", or "The logic of milking cows is seen from the mouth and not from their breasts", in agronomy represent good practices, which argue the facts, that without food good and proper livestock, there can be no safe, hygienic and quantitative production of milk. The issue of livestock feed should first of all include the right, relevant and rationed feed, thus avoiding inappropriate, inappropriate and malnourished foods, so that farmers can clearly achieve good results.

The purpose of our research was to determine the following objectives in the fodder mixes investigated on my family farm: dry matter yield, mineral matter (Fe, Ca, K, Mg, P, Mn and Cu), fiber composition of detergent acid (ADF), composition of neutral detergent fibers (NDF), proteins (CP) and lignin. For statistical calculations we used the package of the SPSS Statistical Program - 19. The data were analyzed according to ANOVA, specifically according to the

model for the differences between the genotypes which were in the research, Duncan's model. Our research on forage mixtures, for dry matter yield (DMH), gave results with significant differences. The highest value was achieved by *Lolium multiflorum* (5.96 t/ha), while the lowest value was characterized by the fodder mixture: *Lutus corniculatus* + *Festuca rubra* (3.15 t/ha). The highest value for Calcium (Ca) content was achieved in the *Lotus corniculatus* genotype (25.61 g/kg), while the lowest value was achieved in the *Lolium multiflorum* genotype (2.47 g/kg), with significant differences. The differences for the content of Iron (Fe) that we realized were not very pronounced: *Lolium multiflorum* (0.393 g/kg) and *Festuca rubra* (0.12g/kg). We achieved the highest protein value in the fodder mix (combination): *Trifolium pratense* + *Lolium multiflorum* (11.38%), while the lowest protein value was achieved in the *Lotus corniculatus* genotype (9.88%). Regarding acid detergent fibers (ADF), the highest value was obtained in plants of the *Festuca rubra* genotype (39.57%), while for neutral detergent fibers (NDF), the highest value was obtained in the *Trifolium pratense* genotype (72.63%). . We achieved the highest lignin content in the mixture (combination): *Trifolium pratense* + *Lolium multiflorum* (7.56%), while the lowest value was achieved in the mixture (combination): *Lutus corniculatus* + *Festuca rubra* (5.53%).